

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

Region Uppsala

Region
Östergötland

Region
Västmanland

REGION
SÖRMLAND

Välkomna!

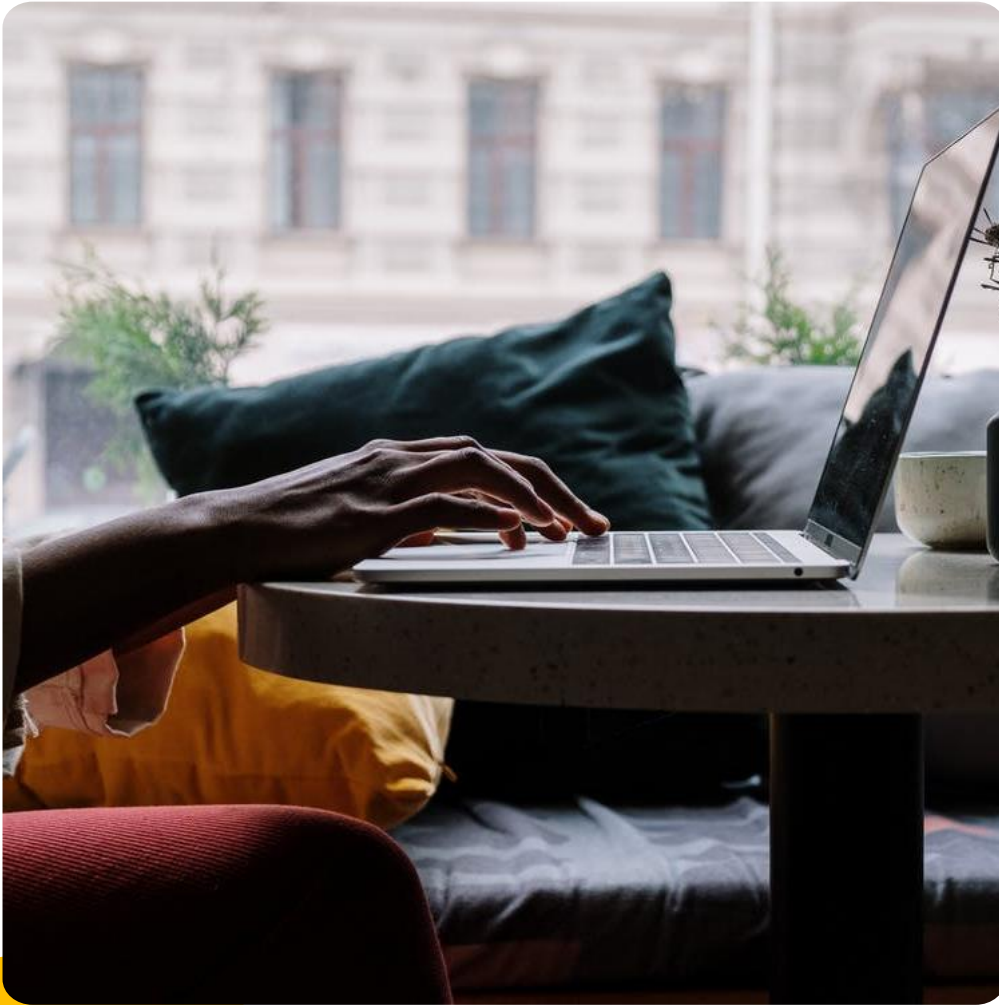
Webbinarie Östra Mellansverige
SKR om Värdefulla datamängder
Södertälje kommun om Öppna data

Beata Kollberg, samordnare Öppna data ÖMS
beata.kollberg@knowit.se; 076-527 04 98

Dagens talare

- **Johanna Fröjdenlund Runarsson**
Samordnare för införande av öppna data från SKR
- **Örjan Fallheden och Andreas Sundberg**
Verksamhetsutvecklare med inriktning IoT, Öppna data och AI, Adaptit för Södertälje kommun

Innan vi börjar...

- Mikrofon på mute under presentationerna
- Frågor besvaras efter varje presentation
- Det går bra att skriva frågor i chatten
- Länk till presentationerna samt uppföljningsenkät skickas ut efteråt

Grundläggande begrepp

Öppna data är digital information i öppna format som kan vidareutnyttjas och delas fritt för valfri användning och som uppfyller gällande krav för skyddsvärd information.

Delade data är digital information som inte kan delas helt öppet men som kan göras tillgängligt till andra parter genom villkor som kontrollerar användningen.

Stängda data är digital information som av olika säkerhetsskäl inte får spridas till andra.

Metadata är information om en datamängd som syftar till att beskriva datamängdens karaktäristik och ursprung. Denna data kan vara öppen, delad eller stängd.

Vad gör att data kan klassas som öppen?

OpenDefinition.org tar upp följande aspekter:

Offentligt tillgänglig

- Alla ska kunna hitta och ta del av datamängden

Maskinläsbar

- Digitala format som kan läsas av en dator

Öppen licens

- Datamängden ska kunna användas för alla tillämpningar

Öppna format

- Datamängden ska inte vara knutet till en särskild programvara eller ett särskilt system

Kostnadsfri

- Som användare ska man inte behöva betala för datamängden

SKR

Vad är öppna data?

Medlemmarnas frågor/ behov gällande öppna data

Vad gör vi på SKR

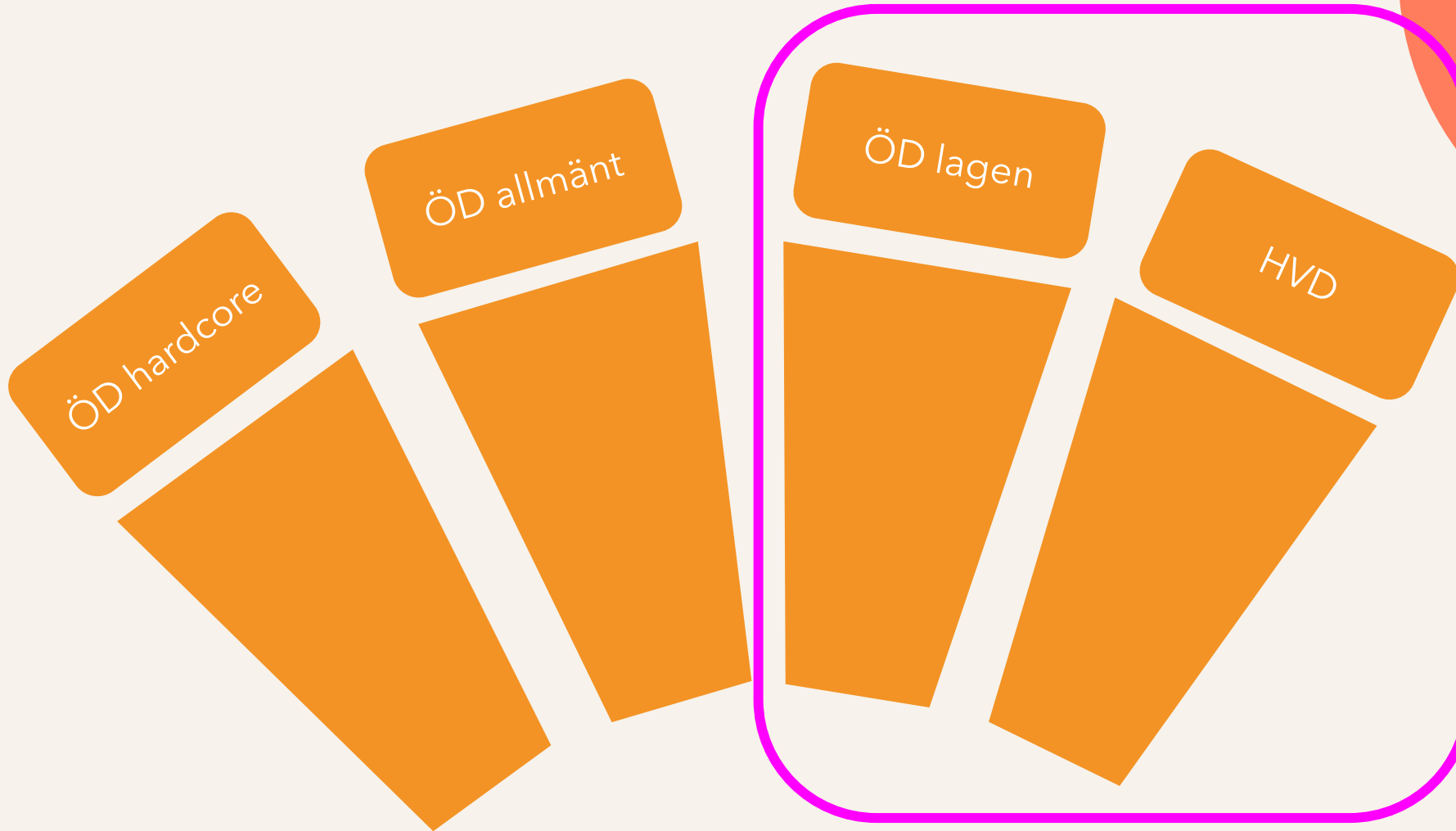
Vad är öppna
data?

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Vad är öppna
data?

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens syfte och förhållande till andra författningar

1 § Denna lag syftar till att främja den offentliga sektorns tillgängliggörande av data för vidareutnyttjande, särskilt i form av öppna data, under förutsättning att krav på informationssäkerhet och skydd av personuppgifter kan upprätthållas och att det inte innebär risker för Sveriges säkerhet.

Förteckning över kategorier av värdefulla dataset som avses i artikel 13.1:

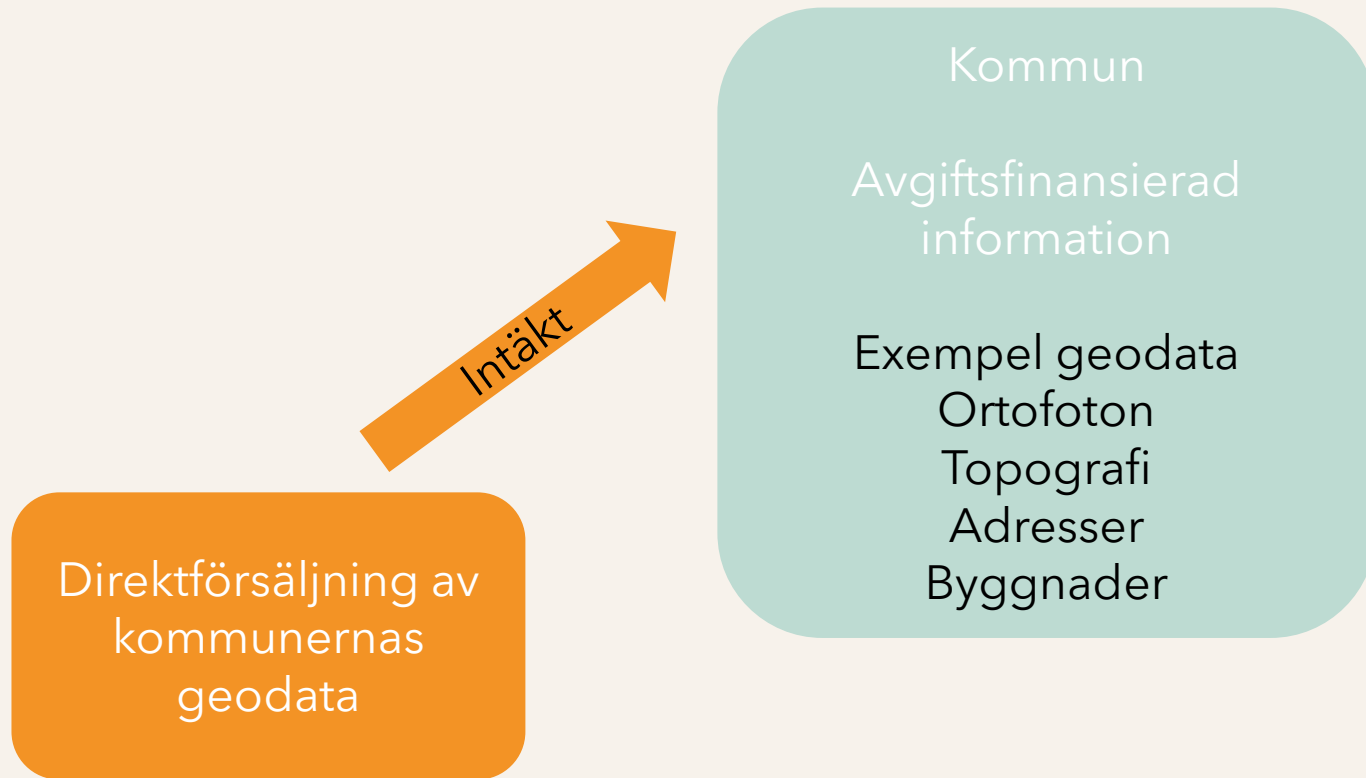
1. Geospatiala data
2. Jordobservation och miljö
3. Meteorologiska data
4. Statistik
5. Företag och företagsägande
6. Rörlighet

[Publications Office \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/eu-press-photos/2023/06/20230614_PDF_en.pdf)

Hur många har kollat på listan?

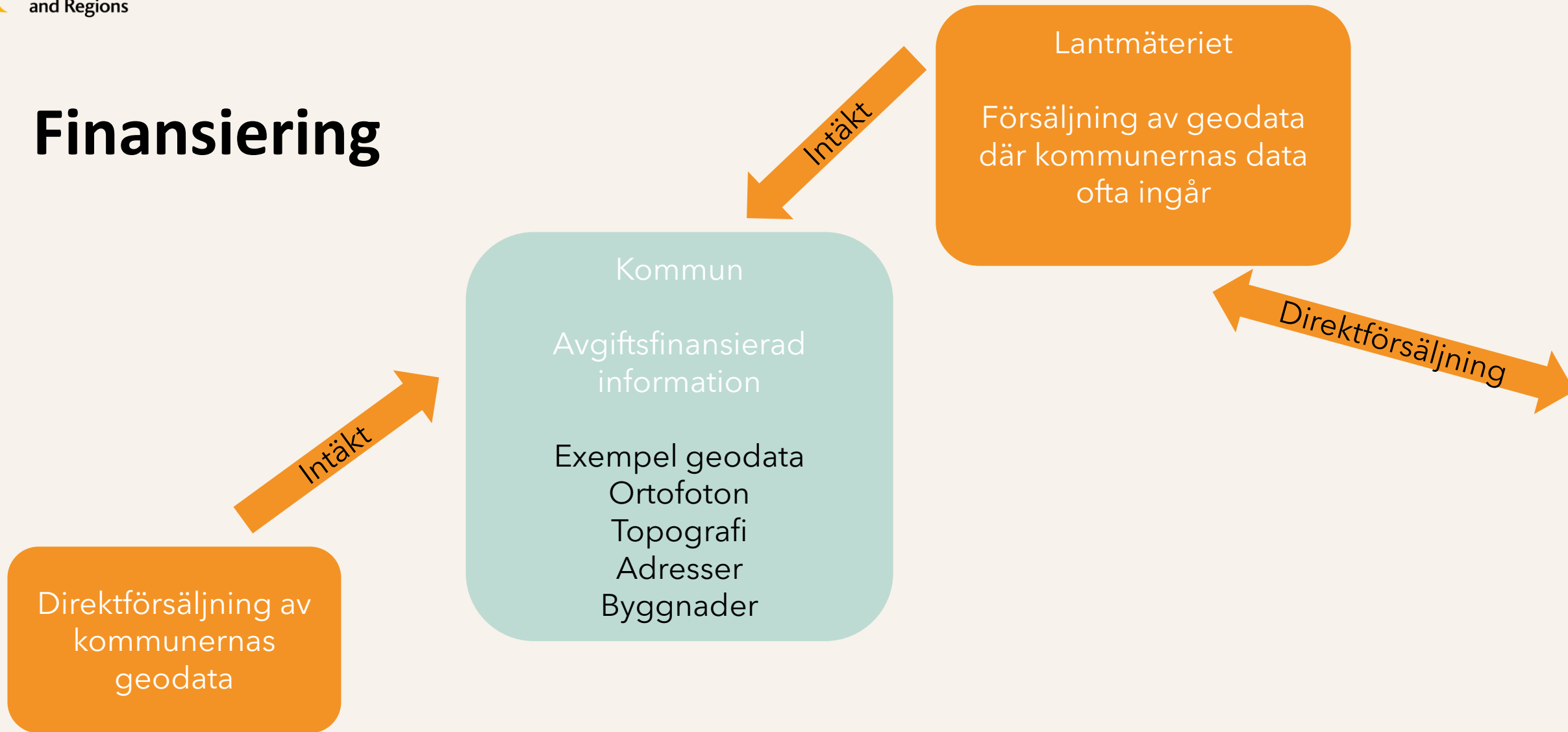

Finansiering

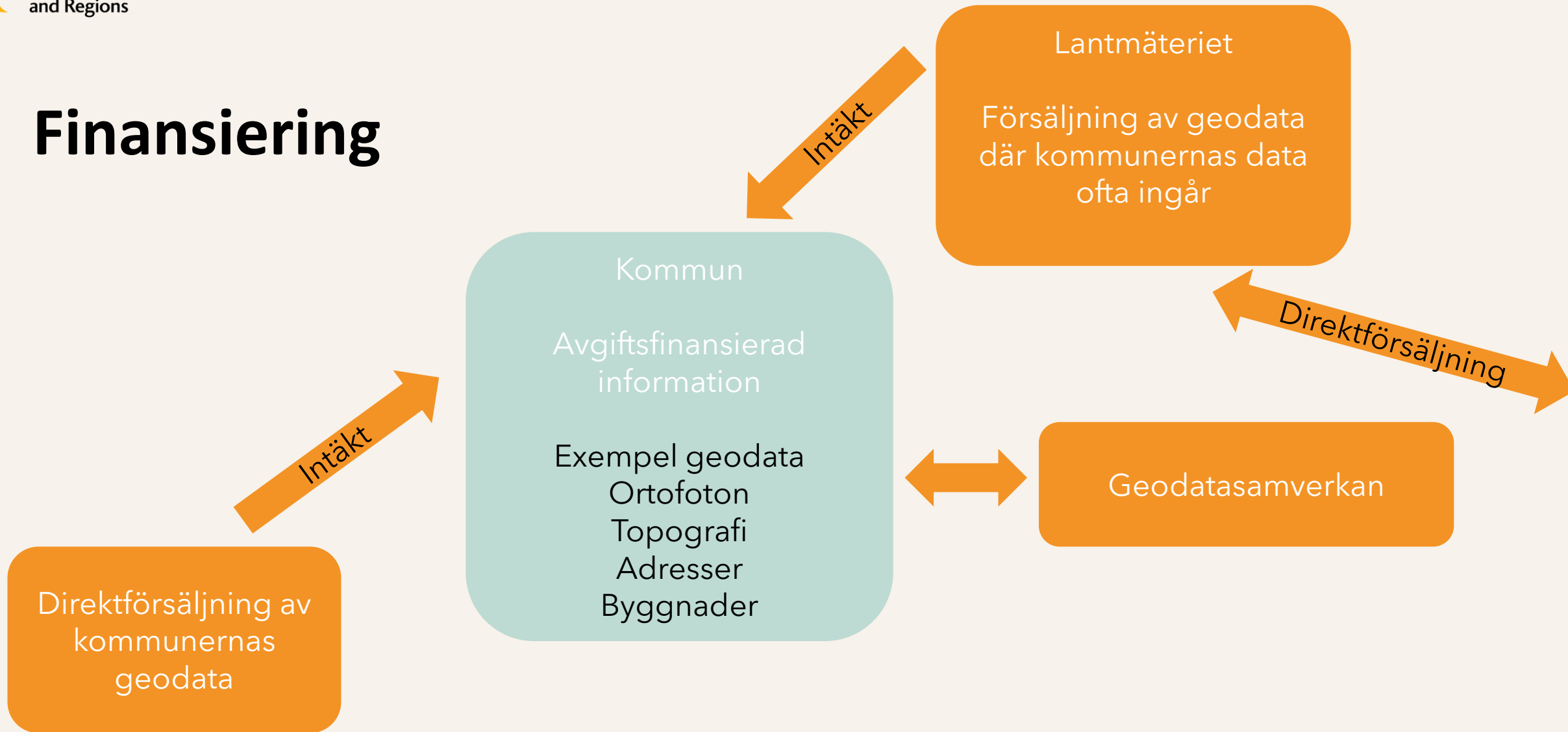

Finansiering

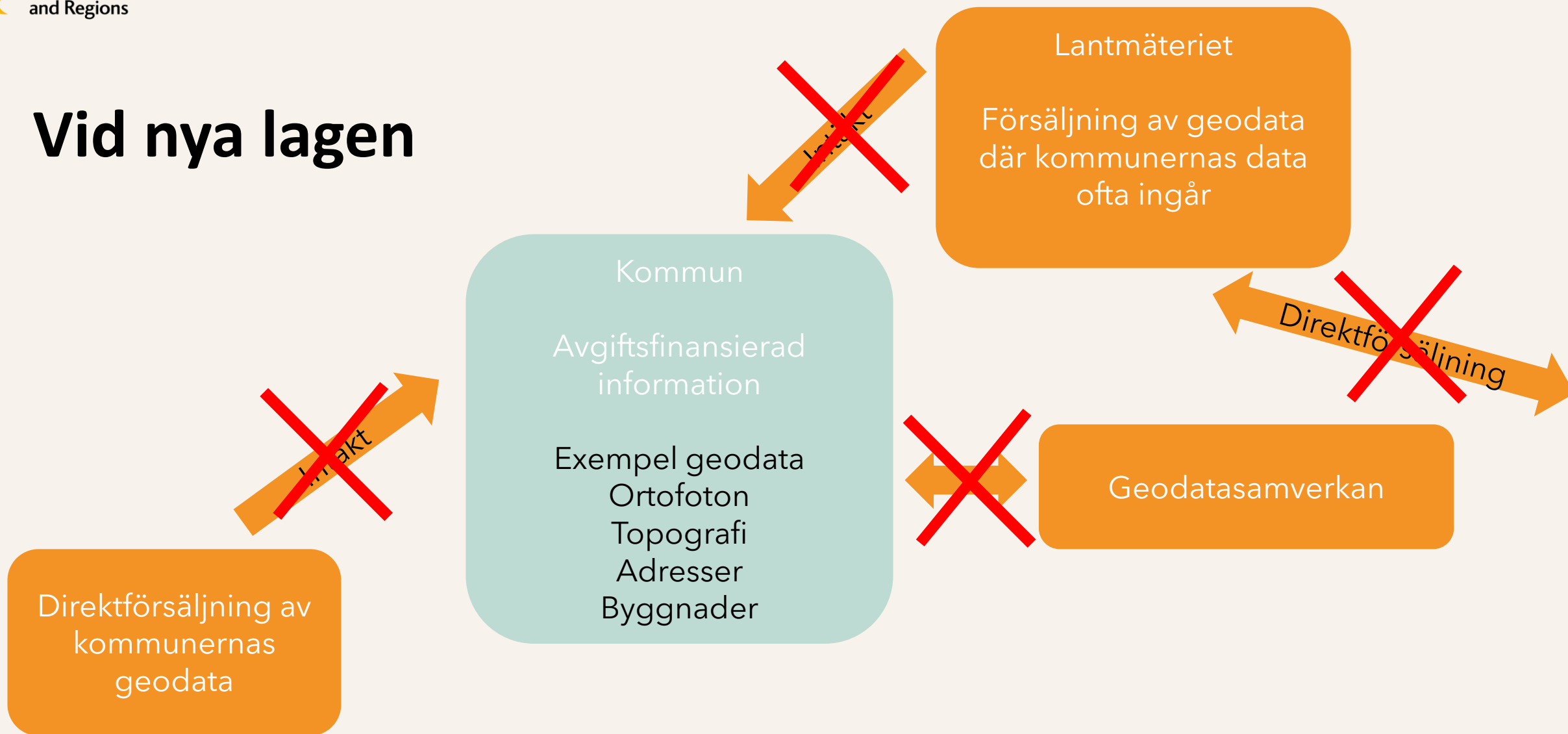

Finansiering

Vid nya lagen

Avgiftsfrihet

Kraven i genomförandeakten ska vara uppfyllda senast 16 månader efter att den träder i kraft den 9 februari 2023, det vill säga i **9 juni 2024**.

För organisationer som beviljas undantag ska kravet om avgiftsfrihet vara uppfyllt senast **februari 2025**.

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Finansiering

I dagsläget utgör vissa av de utpekade värdefulla datamängderna sådana som i dagsläget är avgiftsfinansierade, dvs hela uppbyggnaden av data finansieras via avgifter.

Förlorade intäkter

I regeringsuppdrag till Lantmäteriet angående budgetära konsekvenser av införande av lagen har Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) bistått med beräkningar av ett förmodat intäktsbortfall för kommunsektorn.

Inkomstbortfall för kommunsektorn

Beräknat intäktsbortfall primärkarta/baskarta samt grundkarta: **140,5 mnkr per år**

Beräknad intäkt för nybyggnadskarta, som till oförutsebar del kommer att drabbas av ett intäktsbortfall: **122,8 mnkr per år**

Faktiska intäkter 2018 genom ABT-avtalen med Lantmäteriet, där hela summan kommer att utgöra ett intäktsbortfall: **35,2 mnkr per år**

Totalt 298,5 mnkr (inte uppräknat)

Den 31 juli 2014 utbröt det som skulle bli den största skogsbranden i Sverige i modern tid.

Ett område stort som 25 000 fotbollsplaner brann upp.

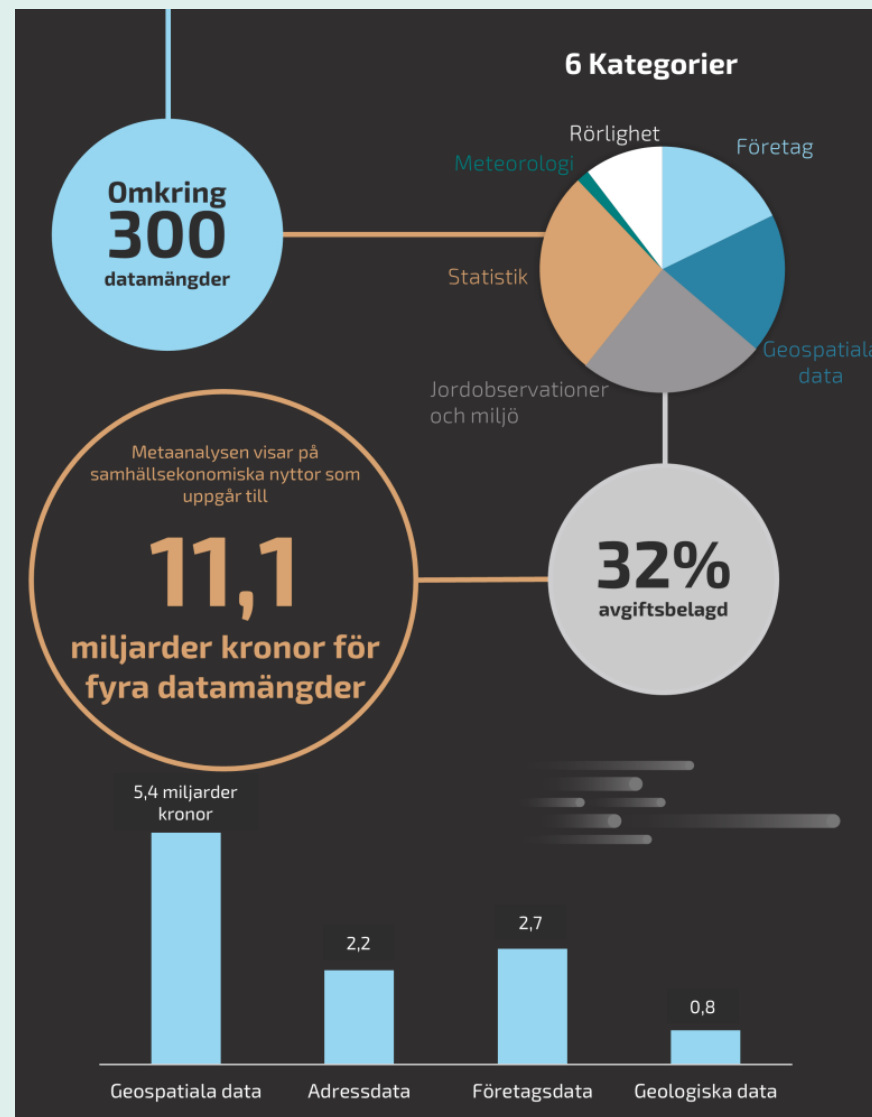
MSB konstaterar att brandsläckningen försenades 40 minuter på grund av bristande tillgång till geodata.

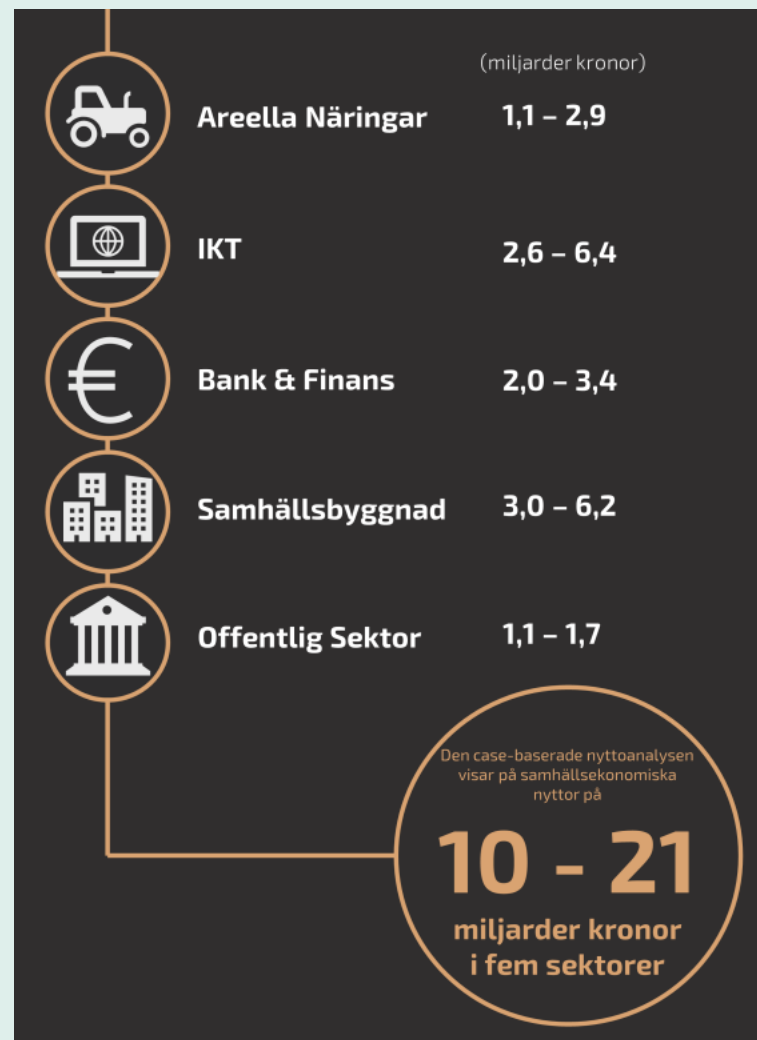
Värdet av öppna data

- Samhällsekonomisk nyttoanalys av tillgängliggörande av särskilt värdefulla data

03.04.20

Utökning av datamängder - studie

I denna separata studie har man tittat på en eventuell framtida utvidgning av de tematiska kategorierna av HVD utöver de sex ursprungliga kategorierna.

Där identifierades sju datateman som skulle kunna läggas till de befintliga, data om :

Klimatförluster

Energi

Finans

Regering och offentlig förvaltning

Hälsa

Rättsliga och juridiska frågor

Språk

[Utökning av datamängder HVD](#)

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Nätverk

Nätverket riktar sig till samordnare och personer som arbetar med Öppna data eller är datadelare i kommuner och regioner.

Första träff 25 april

Nästa träff 4e juni

[Öppna data, professionsnätverk | SKR](#)

Swedish Association
of Local Authorities
and Regions

Vad gör vi på SKR

- finansiering gällande intäktsbortfall
- linje gällande tillhandahållande
- juridisk granskning av tillhandahållandefrågan
- kontakt med LM
- kontakt med andra berörda myndigheter
- kontakt med RK
- Driver professionsnätverk om öppna data

Stimulera Öppna data

- text som öppna data
- våra egna insamlingar
- publicerar själva
- chefsnätverk?

**Södertälje
kommun**

Telge

Webbinarium öppna data och matsvinnspilot Digitaliseringsenheten

2024-05-16

Digitala Södertälje

Tillgänglighet

Kompetens

Utveckling

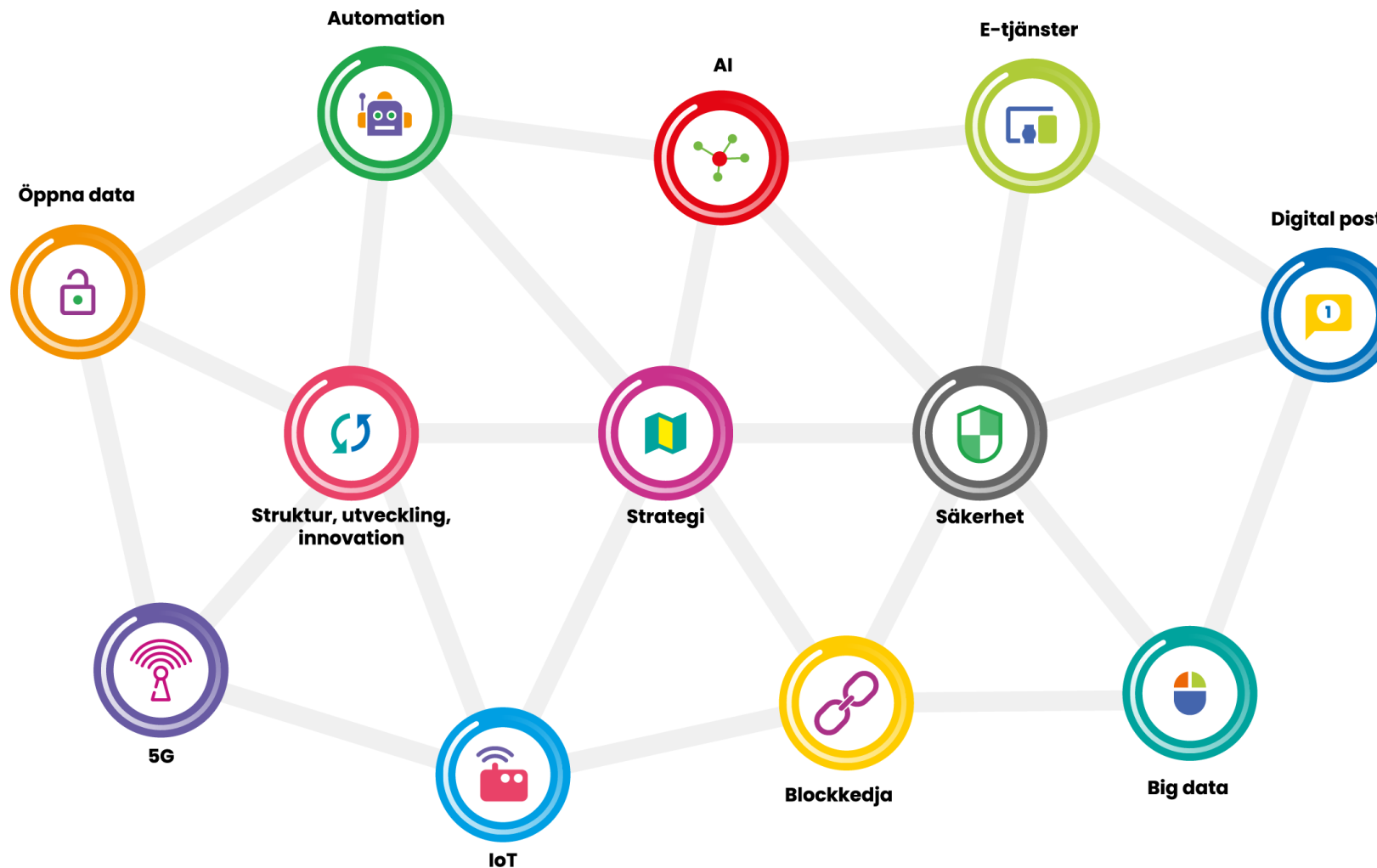
Effektivitet

Digitaliseringsstrategi

- Att arbeta med utveckling i en föränderlig värld är inte något nytt i Södertälje, men digitaliseringen ställer helt nya krav på oss.
- Digitalisering handlar i huvudsak om att utveckla verksamheten tvärorganisatoriskt med stöd av teknikutveckling.

<https://www.sodertalje.se/globalassets/styrande-dokument/digitaliseringsstrategi.pdf>

Öppna data initiativ

Öppna data exempel – Södertälje

IoT genererad öppna data

- Parkeringsplatser för rörelsehindrade
- Laddplatser för elbilar
- Vattentemperatur badplatser
- Luftkvalitet
- Cykelflöden
- Broöppning
- Besökare Återvinningscentraler
- Trafikflöden (under införande)

Öppna GIS data, Samhällsbyggnad

- Cykelvägar
- Cykelparkeringar
- Cykelpumpar
- Parkeringsplatser
- Betalparkeringszoner
- Laddstolpar för elbilar
- Snöröjning (under införande)

Öppna data, Miljökontoret

- Vandringsleder
- Motionsspår
- Parker
- Grillplatser

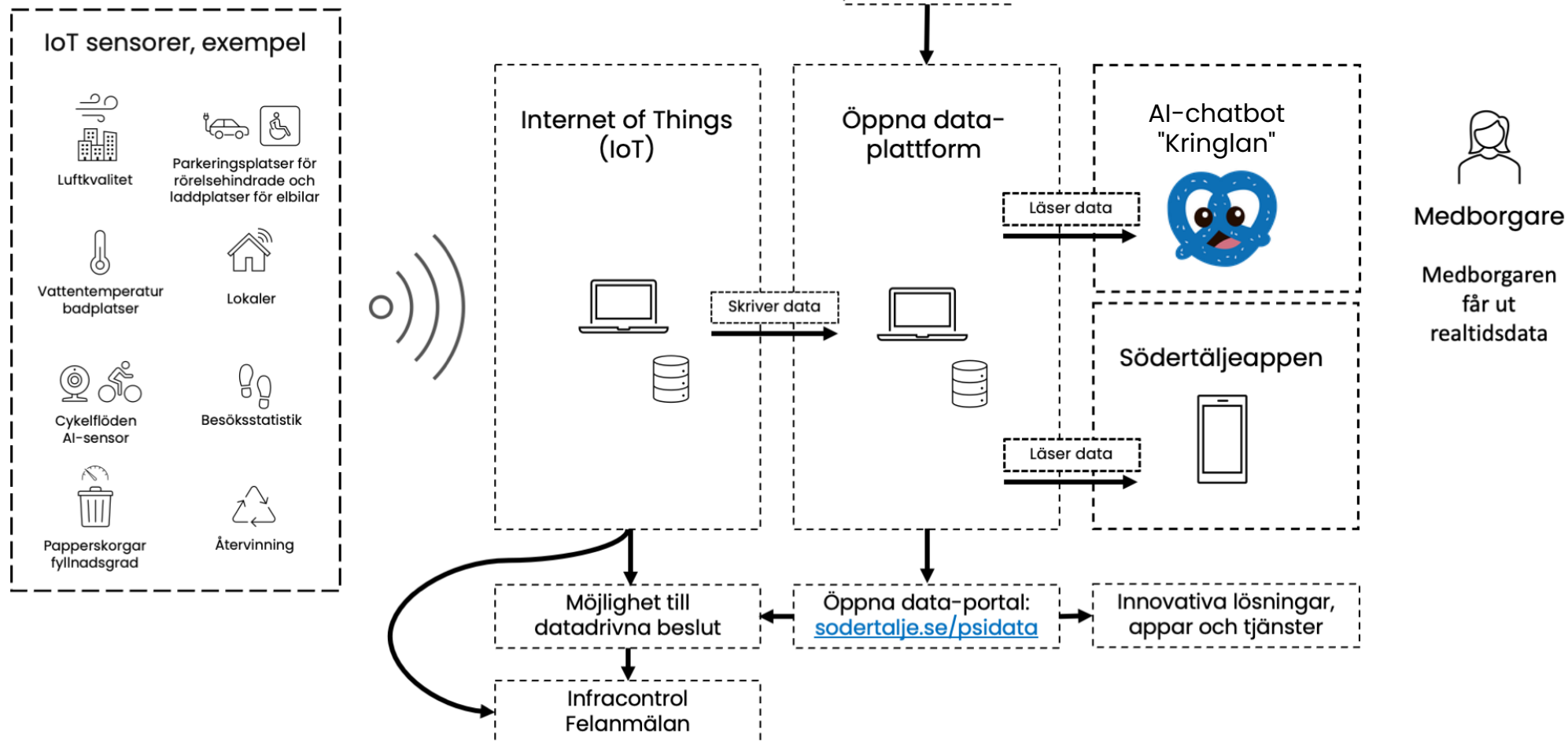
Öppna data, Utbildningskontoret

- Matsvinn
- Livsmedelsinköp
- Transportdata för livsmedel
- Gymnasieskolor, grundskolor och förskolor

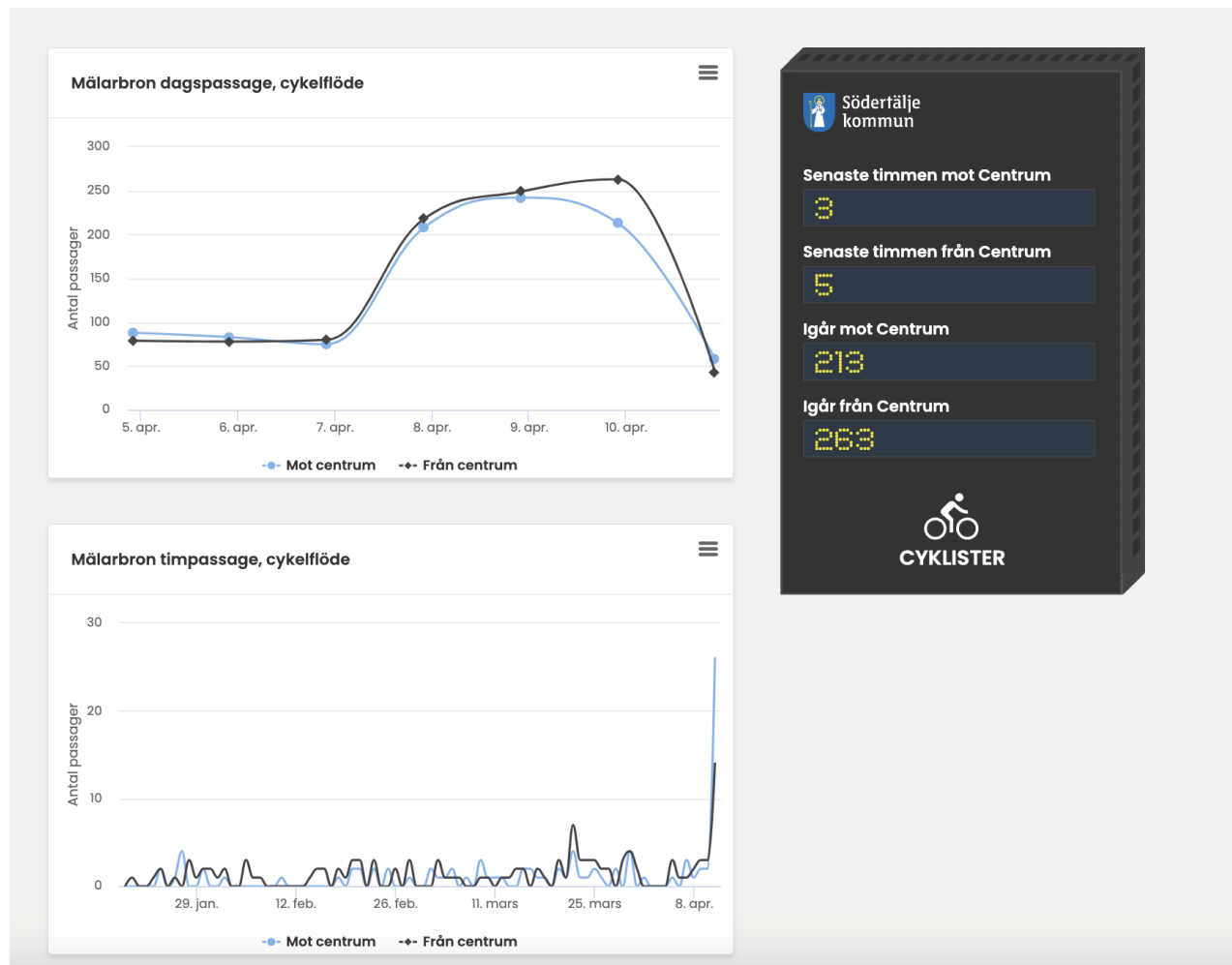
Öppna data, andra initiativ

- Offentlig konst
- Leverantörsfakturor
- Lekplatser
- Utegymp

Ekosystem IoT-Öppna data-AI

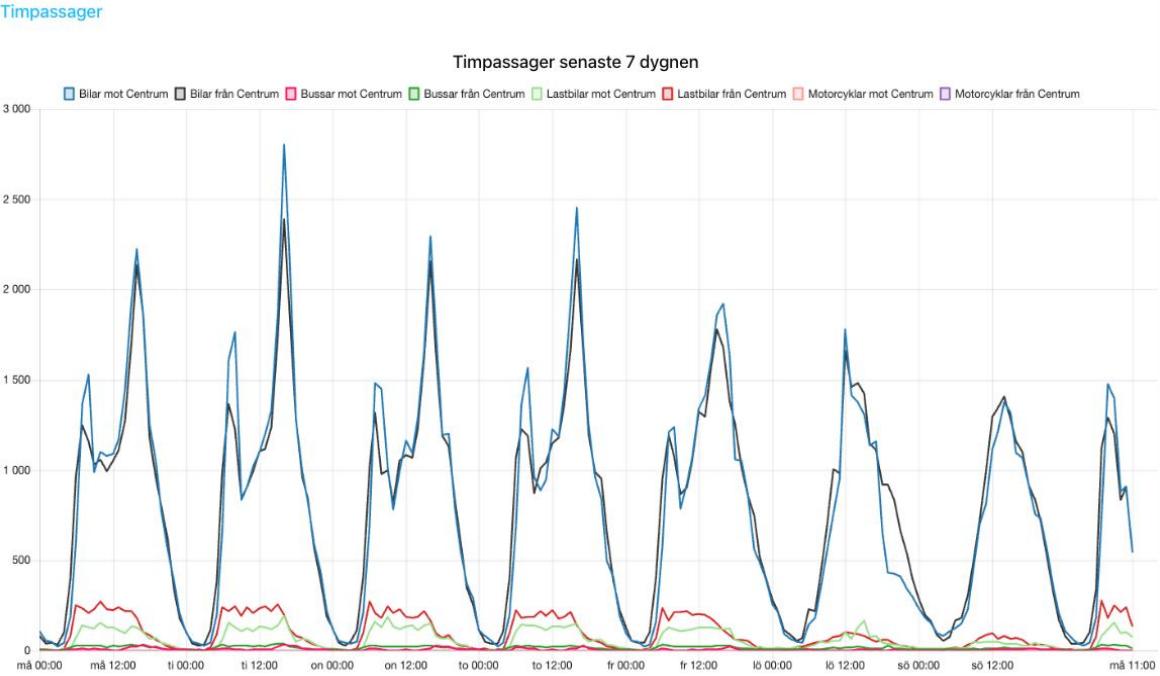

Trafikflöden med AI-sensor

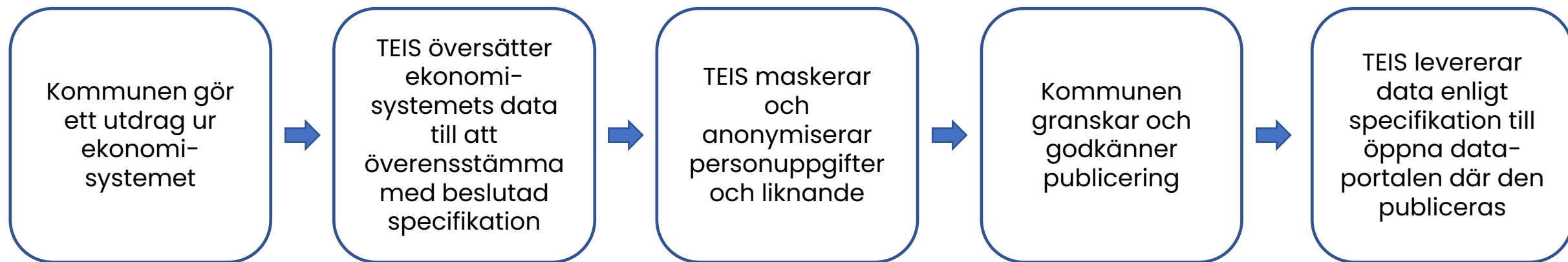

Trafikflöden med AI-sensor

Bilar		Bussar		Lastbilar		Motorcyklar	
Senaste data	2024-03-18 11:55:03	Senaste data	2024-03-18 11:55:03	Senaste data	2024-03-18 11:55:03	Senaste data	2024-03-18 11:55:03
Nuvarande timme mot Centrum	861	Nuvarande timme mot Centrum	2	Nuvarande timme mot Centrum	118	Nuvarande timme mot Centrum	0
Nuvarande timme från Centrum	878	Nuvarande timme från Centrum	17	Nuvarande timme från Centrum	199	Nuvarande timme från Centrum	0
Föregående timme mot Centrum	906	Föregående timme mot Centrum	2	Föregående timme mot Centrum	100	Föregående timme mot Centrum	0
Föregående timme från Centrum	904	Föregående timme från Centrum	24	Föregående timme från Centrum	237	Föregående timme från Centrum	0
Idag mot Centrum	6719	Idag mot Centrum	47	Idag mot Centrum	701	Idag mot Centrum	0
Idag från Centrum	6867	Idag från Centrum	190	Idag från Centrum	1442	Idag från Centrum	1
Igår mot Centrum	14006	Igår mot Centrum	71	Igår mot Centrum	630	Igår mot Centrum	2
Igår från Centrum	14768	Igår från Centrum	177	Igår från Centrum	856	Igår från Centrum	1
Senaste veckan mot Centrum	133430	Senaste veckan mot Centrum	870	Senaste veckan mot Centrum	10489	Senaste veckan mot Centrum	2
Senaste veckan från Centrum	134164	Senaste veckan från Centrum	2345	Senaste veckan från Centrum	15599	Senaste veckan från Centrum	16

Leverantörsreskontra

Matsvinn som öppna data

Matsvinn tillgänglig som öppna data

Södertälje
kommun

Telge

Fördelar med publicering

Transparens och medvetenhet

Möjlighet att skapa innovativa applikationer

Möjliggör samarbete

Effektiv resursanvändning

Cirkulär ekonomi

Öppna data lagen

**Lag (2022:818) om den
offentliga sektorns
tillgängliggörande av data**

Lagen är tillämplig på offentliga aktörer, vilket innebär att dessa aktörer ansvarar för att leva upp till lagens krav i sådana situationer och för de datamängder som lagen gäller.

Telge

Matsvinn medskapande av specifikation

Det finns en möjlighet att vara delaktig i framtaging till ett nytt förslag kring en av specifikation.

Namn	Kardinalitet	Datatyp	Beskrivning
source	1	heltal	Obligatoriskt - Ange organisationsnummret utan mellanslag eller bindesstreck för organisationen som hanterar matsvinnet.
id	1	text	Obligatoriskt - Anger en unik och stabil identifierare för verksamhetens matsvinn.
name	1	text	Obligatoriskt - Anger namn på verksamheten där matsvinn skapats.
date	1	dateTime	Obligatoriskt - Ange datumet för det år, månad eller dag som det registrerade svinnet avser enligt ISO 8601 . Anges per år som YYYY, per månad som YYYY-MM eller per dag som YYYY-MM-DD.
eating	0..1	heltal	Rekommenderat - Anger antalet personer som ätit under den perioden då matsvinn skapats. Detta värde bör alltid tillhandahållas om det är möjligt.
serving	0..1	decimal	Rekommenderat - Anger serveringssvinn i kilogram med en decimal. Detta värde bör alltid tillhandahållas om det är möjligt.
plate	0..1	decimal	Rekommenderat - Anger tallrikssvinn i kilogram med en decimal. Detta värde bör alltid tillhandahållas om det är möjligt.
kitchen	0..1	decimal	Rekommenderat - Anger kökssvinn i kilogram med en decimal. Detta värde bör alltid tillhandahållas om det är möjligt.

Matsvinn pilotprojekt

Tidiga observerade effekter genom uppkopplade vågar för matsvinn

- Allt matsvinn vägs
- All redovisad matsvinn publiceras som öppna data
- Större sannolikhet att köket rapporterar in rätt matsvinnsdata
- Köken får mer tid för att arbeta med **matkvalitet och matplanering**
- Att köken bidrar till visionen till ett **minskat matsvinn**
- Att smidigt publicera fraktion matavfall som öppna data
- Minskad administrativ tid för matsvinnsrapportering

Tidsuppskattning

Administratör

Administrativ tid 60 min/månad = 12h per år

Skolkök

Rapportering 30min*90kök/mån= 640h per år

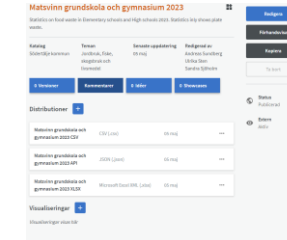

Utvärderingsrapport – pågår

Dagens mätmetod för mätning av matsvinn

Enhet	Kategori	Tallriksvinn (i kg)	År	Månad
Blombäcksskolan	Skola	151	2023	april
Brunnängsskolan	Skola	100	2023	april
Brin	Skola	151	2023	april
Forsbacka	Skola	2023	april	
Hälsjö	Skola	135	2023	april
Köls	Skola	60	2023	april
Köls	Skola	101	2023	april
Lina	Skola	2023	april	
Maparp	Skola	40	2023	april
Märsta skolan	Skola	179	2023	april
Möraberg	Skola	2023	april	
Norrbö	Skola	33	2023	april
Örnsbo	Skola	100	2023	april
Rektorsskolan	Skola	2023	april	
Rindög	Skola	228	2023	april
Rosenberg	Skola	2023	april	
Sjöbo	Skola	141	2023	april
Sjöbo	Skola	60	2023	april
Tavesta	Skola	179	2023	april
Valla	Skola	143	2023	april
Viksborg	Skola	247	2023	april
Västergård	Skola	2023	april	
Wasa	Skola	971	2023	april
Stadshuset	Övrigt	69	2023	april

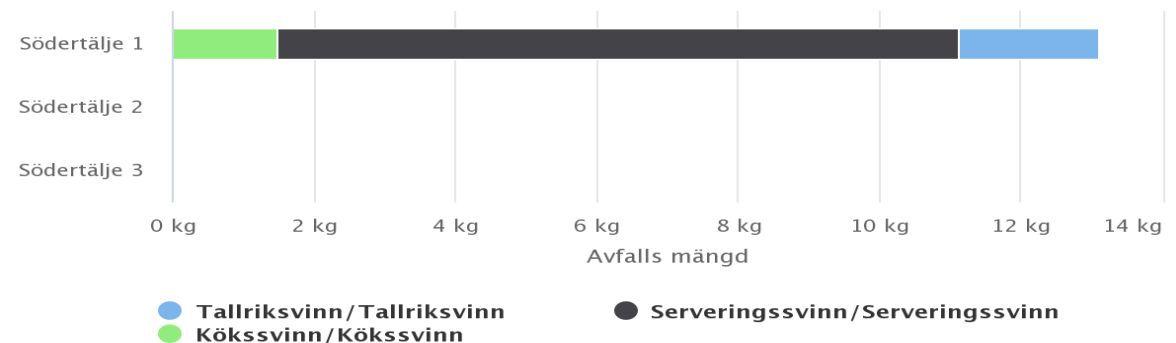

Några steg som ingår i dagens tidskrävande process för att mäta och rapportera matsvinn

Automatiserad mätning av matsvinn pilot 2024

18.12.2023 – 24.12.2023

Ny specifikation för matsvinn

Matsvinn grundskola och gymnasium 2024

source	id	name	date	plate	eating	kitchen	serving
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-04-05	7178		583	3003
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-04-04	6903		6464	2544
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-04-02	3994		3724	4217
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-03-28	9107		1094	8681
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-03-27	4665		4918	1094
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-03-26	6853		2130	2427
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-03-25	2101		6031	7189
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-03-22	2727		1699	11175
2120000159	18100	Södertälje 1	2024-03-21	4780		3217	6158

source	id	name	date	plate	eating	kitchen	serving
2120000159	18100	Blombacka	2024-04-05	7178			
2120000159	18100	Brunnsängskolan	2024-04-05	6903			
2120000159	18100	Ene	2024-04-05	3994			
2120000159	18100	Fornbacka	2024-04-05	9107			
2120000159	18100	Hovsjö	2024-04-05	4665			
2120000159	18100	Igelsta	2024-04-05	6853			
2120000159	18100	Lina	2024-04-05	2101			
2120000159	18100	Majtorp	2024-04-05	2727			
2120000159	18100	Mariekällskolan	2024-04-05	4780			

Användarfall

Södertälje
kommun

Telge

Matsvinn som öppna data

Kort beskrivning

Matsvinn som öppna data är digitaliserad, offentlig information som vem som helst kan ta del av och använda till valfritt ändamål. Syftet är att målgrupperna ska kunna hämta, ladda ner och använda kommunens offentliga data.

Målgrupp

De främsta målgrupperna är medborgare, företag, besökare, akademien, media samt kostenheten inom Södertälje kommunkoncern.

Syfte

Det ska vara smidigt för de kostenheten och de kommunala köken att publicera öppna data via digitala verktyg för att målgrupperna enklare skall att hitta och nyttja data genom lättillgänglig självservice. Genom att göra matsvinn tillgängligt för allmänheten på detta sätt öppnas nya dörrar till medvetenhet, engagemang och samhällsdeltagande.

Generell riskbedömning

Matsvinn enligt specifikation 1.0 innehåller ingen sekretessklassad information.

Nytta

Matsvinn rapporteras månatligen och tillgängliggörs för målgruppen. Möjlighet till datadrivet arbetssätt för att med korrekta data kunna bidra till arbetet för minskat matsvinn.

Relaterade datakällor

Livsmedelsverket

Förvaltning

Utbildningsförvaltningen
Kostenheten

Informationsägare

Måltidsutvecklare
Kostenheten

Dataägare

Administratör
Kostenheten

Datalagring

Sodertalje.se/psidata och
dataportal.se

Digitaliseringsresa

Digitaliseringsresa – Öppna data, matsvinn

Före			Under			Efter	
Aktiviteter	Behov och krav att verksamheten rapporterar in korrekt matsvinnsdata. Köken missar vid vissa tillfällen att rapportera in matsvinn.	Det är ett omfattande administrativt arbete för verksamheten att sammanställa och månadsrapportera in matsvinn som öppna data	Analys av identifierade problem. Framtagning av förslag på en teknisk lösning.	Pilot för att testa uppkopplade vågar på tre utvalda kök. Tillämpa den senaste specifikationen för matsvinn	Verksamheten säkerställer datakvalitet och mätning av fler matsvinnsfraktioner i samråd med digitaliseringsenheten	Det administrativa arbetet minimeras genom automatiskt och mer korrekt data. Inrapportering av data sker dagligen från de tre pilotköken.	Mer tid kan läggas på menyplanering, inköp, kvalitetsarbete och service. Vid avslutad pilot tas en utvärdering fram.
	Utbildningskontoret, Kostenheten och kommunala kök		Digitaliseringsenheten, Kostenheten			Sodertalje.se/psidata och dataportal.se	

Matsvinn protokoll – Livsmedelsverket

Rapportering av matsvinn från skolorna

Sammanställning av mätdata från flikarna i protokollet (sammanställs automatiskt)																										
Sammanställning per verksamhetstyp										Antal ätande	Kilogram					Matsvinn i gram per ätande				Matsvinn i procent av mängd serverad mat		Konsumtion	Matavfall (kg)			
Kommun		Typ av verksamhet								Antal ätande	Totalt matsvinn	Kökssvinn	Serveringssvinn	Tallrikssvinn	Serverad mat	Totalt matsvinn	Kökssvinn	Serveringssvinn	Tallrikssvinn	Serveringssvinn	Tallrikssvinn	Uppäten mat Gram per portion	Oundvikligt matavfall	Totalt matavfall		
					Alla verksamheter (Totalt)																					
					Förskola																					
					Grundskola																					
					Gymnasieskola																					
					Äldreomsorg																					
					Sjukhus																					
					Flera olika verksamheter																					
					Annan verksamhet																					
Sammanställning per kök					Antal mät dagar					Antal ätande	Kilogram					Matvinn i gram per ätande				Matsvinn i procent av mängd serverad mat		Konsumtion				
Kökets namn	Start-vecka	År	Typ av verksamhet	Typ av kök	Antal ätande	Totalt matsvinn	Köks-svinn	Serverings-svinn	Tallriks-svinn	Serverad mat	Antal ätande	Totalt matsvinn	Kökssvinn	Serveringssvinn	Tallrikssvinn	Serverad mat	Totalt matsvinn	Kökssvinn	Serveringssvinn	Tallrikssvinn	Serveringssvinn	Tallrikssvinn	Uppäten mat Gram per portion			

Kontaktuppgifter

Andreas Sundberg

andreas.sundberg@sodertalje.se

073-831 62 85

Örjan Fallheden

orjan.fallheden@sodertalje.se

072-152 44 60

Kontaktpersoner ÖMS

- Ann-Margreth Hammar – Region Västmanland
- Niklas Guss – Region Östergötland
- Johan Isacsson – Region Sörmland
- Sofia Millbert – Region Uppsala
- Beata Kollberg – Samordnare, Knowit

Mer info på vår hemsida:

<https://utvecklasormland.se/oppnamellansverige>

Vi vill veta
vad du
tycker!

- Vi ber er besvara några frågor, det tar bara några minuter.

Uppföljningsenkät Webbinarier
om Öppna data i ÖMS

**Medfinansieras av
Europeiska unionen**

Region Uppsala

Region
Östergötland

Region
Västmanland

REGION
SÖRMLAND

TACK!

Beata Kollberg, samordnare ÖMS
beata.kollberg@knowit.se; 076-527 04 98